

Csicsay Éva

A magyar mondavilág témakörének feldolgozása (1. rész)

I. óra: A mondák sajátosságai

Tankönyv: Ádám Borbála: *Irodalom a magyar tanítási nyelvű alapiskola 5. osztálya számára*. TERRA, Bratislava, 2009, 110-111.

Az óra tantárgyi céljai, nevelési-oktatási feladatai:

- a tanulók olvasóvá nevelése, olvasási készségének fejlesztése
- rámutatni a múlt megismerésének és értékeinek a fontosságára – identitástudat erősítése
- felkelteni a tanulók érdeklődését a hagyományörzés iránt
- közelíteni a tanulókat a múlt életformájához
- bátorítani a tanulókat az önálló kutatásra
- ösztönözni a tanulókat a lényeg kiemelésére, az előzetes ismeretei felelevenítésére, rendszerezésére

1. Ráhangelés

Csoportalakítás: A tanulók az elkövetkező hat tanítási órán ugyanabban a csoportban fognak dolgozni. Mivel hosszabb távú a tervezett együttműködés, a csoportokat a „személyre szabott” csoportalakítási módszer szerint válogattam össze. Ez egy nagyon bevált módszer, mert a tanulók (az ügyesebbjei is) csak később veszik észre, hogy mi volt a pedagógus célja (ki kivel legyen egy csoportban), és akkor már a feladatok teljesítésével vannak elfoglalva.

Villanásnyi jóézés

Kört alkotunk, minden tanuló mond egy szót, amely kifejezi az aznapi reggelét, ill. a reggel hangulatát. Figyelünk egymásra, meghallgatjuk egymást. *(önkifejezés, egymásra való odafigyelés, önfegyelem gyakorlása)*

2. Az új ismeret feldolgozása Szakértői mozaik

A tankönyv szövegét négy részre osztjuk (ill. ahány tagú a csoport). A tanulókat szintén beosztjuk, mindenki megkapja az adott szövegrészletet. Minden tanuló elolvassa és értelmezi a kapott rövid szöveget. Ezután az azonos szövegrészletet olvasó tanulók összeülnek, megbeszéljük az adott

szöveg lényegét, majd visszaülnek az eredeti csoportjukba, és beszámolnak egymásnak az olvasottakról. *(lényegkiemelés, fogalmazási készség, meglévő ismeretek felhasználása, önkifejezés, felelősségérzet, együttműködés gyakorlása)*

Frontális munka

A tanulókkal közösen jegyzetet készítünk a táblára, összegyűjtjük a monda műfaji jellegzetességeit, sajátosságait, fajtáit.

3. Értékelés

Befejezetlen mondat

Kört alkotunk, és egy befejezetlen mondat segítségével kifejezzük érzéseinket az órával kapcsolatban. Pl. Én ma akkor éreztem magam a legjobban, amikor... *(önkifejezés, beszéd-készség, stílus fejlesztése)*

II. óra: Arany János: Rege a csodaszarvasról c. mű feldolgozása

Tankönyv: Ádám Borbála: *Irodalom a magyar tanítási nyelvű alapiskola 5. osztálya számára*. TERRA, Bratislava 2009, 112-115.

Az óra tantárgyi céljai, nevelési-oktatási feladatai:

- serkenteni a tanulók lényegkiemelési készségét
- a szöveg ok-okozati összefüggéseinek kiemelése
- rámutatni a múlt megismerésének és értékeinek a fontosságára – identitástudat erősítése
- felkelteni a tanulók érdeklődését a hagyományörzés iránt
- szóbeli szövegalkotás fejlesztése történetmondással
- ösztönözni a tanulókat az előzetes ismeretei felelevenítésére, rendszerezésére

1. Ráhangelés

Válassz egy képet!

Egy padra képeket helyezünk, különböző táj- és állatfotókat. Minden tanuló választ egyet, kört alkot, mindeki elmondja, miért éppen azt a

bizonyos képet választotta, milyen érzéseket idéz fel benne, stb. Odafigyelünk egymásra, meghallgatjuk egymást. *(önkifejezés, egymásra való odafigyelés, önfegyelem gyakorlása)*

2. Új ismeret

Frontális munka

Egy kinagyított világtérképen bejelöljük a mondában említett földrajzi neveket, ezt a térképet minden tanuló megkapja. Mivel a szöveg nagyon igényes, a tanár szakaszos olvasás segítségével felolvassa a művet, részenként megállva, közösen értelmezve a mondat. *(lényegkiemelés, szövegértés, fogalmazási készség, önkifejezés fejlesztése)*

3. Gyakorlás

Történetpiramis

A történetpiramis jól alkalmazható egy cselekménysor mesélésénél, mert kulcsszavak segítségével összefoglalja a történetet. A csoportok kapnak egy üres, hat sorból álló piramissémát. A tanulóknak a következő adatokat kell beleírniuk:

1. sor: a cím
  2. sor: a két főszereplő
  3. sor: három földrajzi név, melyet említ a monda
  4. sor: a főszereplők négy jellemző tulajdonsága
  5. sor: a főszereplők öt mondabeli cselekedete
  6. sor: hat szó a megoldásról
- (lényeg kiemelése, szövegértés, ok-okozati összefüggések felismerése)*
A csoportok munkáit összevetjük, közösen megbeszéljük, kiértékeljük.

4. Értékelés

Kilépőkártya

Egy padra helyezünk egy dobozkat, mellé sok-sok kis kártyát, mind-egyiken egy-egy mondat szerepel, mely hangulatokat fejez ki. Az óra végén minden tanuló választ egy kilépőkártyát, és beledobja a dobozba. Ez visszajelzésnek számít a pedagógus részére. *(önkifejezés, érzelmek kifejezése, vélemény megformálása)*